

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

підготовки магістра

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальності 051 Економіка

освітньо-професійної програми Економіка довкілля і природних ресурсів

Силабус освітнього компонента **МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ** підготовки магістра у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка, за освітньо-професійною програмою Економіка довкілля і природних ресурсів

Розробник: Сур'як А.В., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент, Романюк Р.В. керівник уповноваженого Верховної Ради з прав людини, кандидат економічних наук

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

Олена ПАВЛОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
протокол №1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

© Сур'як А.В. 2023 р.
Романюк Р.В. 2023 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Економіка довкілля і природних ресурсів Другий (Магістерський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2
ІНДЗ: €		Лекції 24 годин
		Практичні (семінарські) 24 год Лабораторні Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 64 годин
Мова навчання		Консультації 8 годин
	Форма контролю: екзамен	
	Українська	

II. Інформація про викладача (-ів)

Сур'як Алла Володимирівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємництва та маркетингу, моб. 066 775 91 78 E-mail: surjak.alla@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент «Моніторинг соціально-економічних систем» належить до переліку нормативних освітніх компонентів за освітнім ступенем «Магістр». Предметом вивчення освітнього компоненту є кількісне та якісне оцінювання стану та перспектив розвитку соціально-економічних систем показниками економічних об'єктів та процесів, розробка рекомендацій та їх використання у дослідженні й управлінні соціально-економічними системами

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – формування сучасних теоретичних знань та практичних навичок в сфері моніторингу, оцінювання та управління розвитком соціально-економічних систем моделей економічних об'єктів, а також проведення власних наукових досліджень зі застосування сучасного механізму моніторингу, побудова управлінських моделей поведінки соціально-економічних систем.

Завдання освітнього компонента: засвоєння основних понять, принципів, методів та інструментарію з постановки задач систематизації з метою широкого використання для обґрунтування управлінських рішень в розвитку соціально-економічних системах моніторингу соціально-економічних систем управлінських моделей розвитку, методів їх аналізу й.

3. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетенції

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК2.Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.

СК3.Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК5.Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7.Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8.Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК10.Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

СК14. Здатність використовувати знання з економіки природокористування на засадах еколого-економічної безпеки та моніторингу соціально-економічних систем.

Програмні результати навчання

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

РН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

РН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

РН18. Володіти вмінням моніторингу соціально-економічних систем за умов дотримання еколого-економічної безпеки

4. Структура освітнього компонента

	Усього	Лек.	Прак	Сам. роб.	Консультації	*Форма контролю / Бали**
Змістовий модуль 1. Системологія та механізм моніторингу						
Тема 1. Концептуальні засади моніторингу та класифікація систем	8	2	2	4		О,Т, Р /5
Тема 2. Класифікація систем моніторингу та функції моніторингу соціально-економічних систем	8	2	2	4		О,Т,Р 5
Тема 3. Інформаційно-аналітична технологія моніторингу	11	2	2	6	1	О,ДС,Т,Р 5
Тема 4. Стратегічна діагностика стану соціально-економічних систем	11	2	2	6	1	О,ДС,ДБ.Т,Р 5
Тема 5. Управлінський моніторинг соціально-економічних систем	11	2	2	6	1	О,ДС,ДБ.Т,Р 5
Тема 6. Забезпечення процесу функціонування та якості моніторингу	11	2	2	6	1	О,Т,Р/ 5
Разом за модулем 1	60	12	12	32	4	20
Змістовий модуль 2. Побудова та оцінювання моніторингу соціально-економічних систем						
Тема 7. Оцінювання результативності та ефективності моніторингу	8	2	2	4		О,Т,ДС,ДБ. 5

Тема 8. Управлінський моніторинг соціально-економічних систем.	9	2	2	4	1	О,Т, ДС,ДБ. 5
Тема 9. Моніторинг структури та тенденцій розвитку соціально-економічних систем	11	2	2	6	1	О,Т, ДС,ДБ. 5
Тема 10. Структурний аналіз та показники розвитку соціально-економічних систем.	10	2	2	6		О,ДС,ДБ.Т ,Р 5
Тема 11. Діагностика відтворювальної структури та оцінка ефективності соціально-економічних систем..	11	2	2	6	1	О,ДС,ДБ.Т ,Р 5
Тема 12. Індикативний моніторинг та розвиток соціально-економічних систем.	11	2	2	6	1	О,Т,Р/5
Разом за модулем 2	60	12	12	32	4	20
ІНДЗ 1						10
ІНДЗ 2						10
Тести до Теми 1-12						24/ кожна тема 2балів
Підсумкова контрольна робота						16
Всього годин / Балів	120	24	24	64	8	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти (СРЗО) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ) передбачає дві аналітичні письмові роботи з тем: ІНДЗ1: Т.1-6; ІНДЗ2 – Т.7-12. Критерії оцінювання: кожне ІНДЗ оцінюється в 10балів.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов’язковим компонентом вивчення освітнього компонента . Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов’язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (<http://bit.ly/3H3YMOС>). Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або

першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем освіти результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі усного семестрового екзамену згідно затвердженого розкладу.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компоненту (за 100-бальною шкалою) визначається двома способами як сума трьох складових: 40 балів за поточне оцінювання і 60 балів за ІНДЗ. тести. підсумкові контрольні роботи або 60 балів за поточне оцінювання та 40 балів за екзамен.

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання екзамену, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), поточна оцінка (40 балів) зберігається а його результат за ІНДЗ. тести контрольні роботи анулюється.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах від 0 до 60 за результатами виконання екзаменаційних завдань. Екзаменаційний білет містить 3 питання. Здобувачу освіти пропонується дати відповідь на 3 питання, кожне з яких оцінюється в 20 балів,

Перелік питань на екзамен

1. Історія розвитку моніторингу; концептуальні засади побудови й організації моніторингу;
2. Класифікація систем моніторингу; функції, задачі та принципи організації моніторингу;
3. Інформаційно-аналітична технологія моніторингу
4. Модель механізму функціонування моніторингу;
5. Характеристика стратегічного та оперативного моніторингу;
6. Роль і сутність діагностики в системі моніторингу;
7. Методологічні принципи діагностики в системі моніторингу;
8. Задачі та етапи організації діагностики соціально-економічних систем.
8. Методи формування стратегії об'єкта в моніторингу;
9. Методи генерування стратегій об'єкта моніторингу;
10. Методи ранжування стратегій об'єкта моніторингу;
11. Методи діагностики в моніторингу соціально-економічних систем.;
12. Сутність і види індикаторів у системі моніторингу;
13. Критерії визначення індикаторів у системі моніторингу соціально-економічних систем.
14. Проектування технології побудови системи моніторингу;
15. Зміст етапів проектування технології побудови системи моніторингу;
16. Роль моніторингу у системі підтримки прийняття управлінських рішень;
17. Методологічні засади управлінського моніторингу;
18. Методи оцінювання якості та ефективності моніторингу,
19. Сутність, роль і мету управлінського моніторингу соціально-економічних систем.;
20. Складові управлінського моніторингу соціально-економічних систем.;
21. Механізм управлінського моніторингу соціально-економічних систем.;
22. Види управлінського моніторингу соціально-економічних систем.;
23. Функції та задачі управлінського моніторингу соціально-економічних систем.
24. Концепції розроблення управлінського моніторингу соціально-економічних систем.;
25. Система показників управлінського моніторингу соціально-економічних систем.;

26. Підсистеми управлінського моніторингу соціально-економічних систем.;
27. Сутність моніторингу тенденцій розвитку соціально-економічних систем та економіки;
28. Сутність моніторингу структури економіки; та соціально-економічних систем.
29. Склад інформаційної бази моніторингу структури економіки; соціально-економічних систем.
30. Система показників оцінювання структурних зрушень в економіці;
31. Сутність діагностики відтворювальної структури економіки; та соціально-економічних систем.
32. Методи оцінювання ефективності структури економіки; соціально-економічних систем.
33. Сутність і призначення індикативного моніторингу структурного розвитку економіки та економічних систем.;
34. Сутність, призначення та задачі моніторингу соціально-економічного розвитку регіону,
35. Концепції побудови моніторингу соціально-економічних систем та соціально-економічного розвитку,

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Галіцин В.К., Суслов О.П., Самченко Н.К. Системи моніторингу: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2019. 408 с.
2. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економічна діагностика: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 307 с.
3. Григорків В.С. Моделювання економіки: підручник Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 360 с.
4. Кононова І.В. Методичний підхід до моніторингу чинників середовища соціально-економічної системи. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2019/22-2019/4.pdf>
5. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика. 3-ге вид.: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 456 с.
6. Новицький В. А. Теоретичні засади дослідження розвитку соціально-економічних систем. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2019. С. 20-23.
7. Страпчук С. І. Моніторинг індикаторів сталого розвитку соціально-економічних систем різних рівнів. Вісник ХНАУ. Харків, 2020. № 3. С. 162-175.
8. Ярошенко О.І., Григонків М.В. Числові методи: навч. посібник Чернівці : ЧНУ, 2018. 172 с.
9. Hryhorkiv Vasyi, Buiak Lesia, Hryhorkiv Mariia The dynamic model of economy in view of socio-economic clusterization and tax burden. The Economics of the XXI Century: Current State and Development Prospects: monograph / Published by Sciemcee Publishing – London, 2019. p. 217-231

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
4. Державна служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
6. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.

